

Черешневий Александр Ігоревич - аспірант кафедри аудита и государственного контроля, Винницький національний аграрний університет (21008, г. Винница, ул. Солнечная, 3)
E-mail: sashachereshnevy@gmail.com
RCID iD <https://orcid.org/0000-0002-8469-9968>

Стаття надійшла до редакції 10.12.2020 р.

Фахове рецензування: 18.12.2020 р.

Бібліографічний опис для цитування:

Здырко Н. Г., Черешневий О. І. Теоретична сутність та класифікація необоротних матеріальних активів. *Економіка АПК*. 2020. № 12. С. 29 – 37. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202012029>

Zdyrko, N.H. & Chereshevyi, O.I. (2020). Teoretychna sutnist ta klasyfikatsiia neoborotnykh materialnykh aktiviv [Theoretical essence and classification of non-current tangible assets]. *Ekonomika APK*, 12, pp. 29 – 37 [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202012029>

*

УДК 657.6

JEL Classification: M42

DOI: <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202012037>

К. П. МЕЛЬНИК, кандидат економічних наук,
доцент, докторант

Структурні трансформації методологічного інструментарію оцінки ризиків в аудиті

Мета статті - розширити методологічний інструментарій оцінки ризику в аудиті з розробкою алгоритму управління ризиком відповідно до завдань щодо забезпечення сталого розвитку сільських територій.

Методика дослідження. Використано загальнонаукові й специфічні методи дослідження, зокрема: абстрагування, індукції та дедукції, порівняння - для вивчення організаційно-методологічних засад оцінки аудиторських ризиків; графічний - для вивчення моделей і стратегій розвитку оцінки ризиків в аудиті; аналізу та синтезу - в процесі виявлення можливостей розширення методологічного інструментарію оцінки ризику в аудиті.

Результати дослідження. Визначено невід'ємні обмеження, що входять до професійної діяльності аудитора та впливають на рівень аудиторського ризику. Розглянуто види і комбінації ризиків, які використовуються для розрахунку аудиторського ризику, ставлячи акцент на певному аспекті процедур контролю та консультування.

Елементи наукової новизни. Запропоновано категорію компромісного ризику, що полягає в готовності аудитора визнати ймовірність викривлення даних, які складають загальну інформаційну базу перевірки, включаючи структуровані та неструктуровані відомості, отримані з різних джерел, що сукупно позначається на кінцевому висновку та професійному судженні аудитора. Окреслено чотири рівні управління компромісного ризику, які сукупно характеризують механізм його управління, зважаючи на первісно задані параметри об'єкта перевірки, що дозволяє сформулювати програму коригувальних заходів для отримання найбільш прийняттого результату.

Практична значущість. Розширення методів оцінки ризику, що сприяє переходу на новий рівень інформаційного управління в межах аудиторської перевірки, акцентуючи увагу на консалтинговій стороні аудиту, як інструменті досягнення мети забезпечення сталого розвитку. Табл.: 1. Рис.: 1. Бібліогр.: 12.

Ключові слова: аудит; ризики; методологічний інструментарій; оцінка; сільські території.

Мельник Катерина Петрівна - кандидат економічних наук, доцент, докторант відділу обліку та оподаткування, Національний науковий центр «Інститут аграрної економіки» (03127, м. Київ, вул. Героїв Оборони, 10А, офіс 1)
E-mail: pristypakatia@ukr.net
ORCID iD <http://orcid.org/0000-0001-9167-5801>

Постановка проблеми. Нові глобальні екологічні виклики, соціальні пріоритети та інноваційні напрями економічної трансформації характеризують тенденції переходу до концепції сталого розвитку, в якій першочер-

говим завданням виступає врахування інтересів майбутніх поколінь, що особливо актуально для сільських територій, для яких визначено пріоритетні напрями розвитку, з метою відновлення людності, підвищення рівня життя, забезпечення розвитку культурних осередків, сприяння екологізації тери-

© К. П. Мельник, 2020

торій та інноваційної трансформації економіки. Відповідно затребуваним стає контрольно-консалтинговий механізм, який здійснює інформаційну підтримку сталого розвитку через розробку професійних пропозицій та рекомендацій, які сукупно формують стратегію перетворення для суб'єкта господарювання відповідно до його наміру брати участь в інноваційній трансформації на користь переходу до відповідальної діяльності. Аудит, який поєднує контрольні та консультаційні заходи, дозволяє оперувати розширеними відомостями, які описують не стільки стан об'єкта, скільки його перспективи в аспекті досягнення стратегії сталого розвитку. Невід'ємний атрибут інноваційних змін, розвитку і трансформації - це ризик, який виявляється не тільки в бізнес-операціях, а також в аудиторській діяльності на всіх стадіях перевірки. Методологічна трансформація аудиту полягає не лише в модернізації методів, принципів і процедур, а також у переході на новий рівень управління ризиками, категорія яких змінилася під впливом ускладнення завдання аудиту щодо сприяння сталому розвитку.

Звідси сучасні підходи до оцінки ризиків мають бути переглянуті та удосконалені відповідно до логіки методологічної трансформації аудиту, що передбачає розробку нових процедур оцінки ризиків з означенням їх нового статусу в концепції сталого розвитку. Специфічність категорії «ризик», певна неузгодженість поглядів щодо оцінки ризиків та перспектив управління ними, наявність впливу ризиків на підсумок аудиторської перевірки суттєво актуалізує завдання удосконалення методологічного інструментарію оцінки ризиків з розвитком понятійного наповнення цієї категорії та винесенням судження щодо управлінських заходів з його мінімізації.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Оцінку ризиків в аудиті в багатоаспектній інтерпретації здійснили різні вчені, погляди яких різняться відповідно до суті цієї категорії, механізмів оцінки та інструментів управління. Зокрема, проблематику оцінки ризиків в аудиті в різноманітних аспектах досліджували українські вчені, серед яких: О. Є. Бабина, М. М. Тарашевський [1]; Л. О. Голуб [8]; Н. І. Дорош [4]; Є. А. Карпенко, В. А. Кулик [5]; Р. Р. Кулик, Ю. Р. Новак [10]; Б. В. Мельничук [12]; М. В. Михалик, В. М. Чубай [3]; Ю. П. Остапенко [11];

В. Ю. Фабіянська [6]; О. Л. Шерстюк [2]; С. В. Шульга [7]. Проте інноваційні зрушення в концепції розвитку сільських територій та методологічна трансформація аудиту виступають каталізатором для розширення методологічного інструментарію оцінки ризиків, що пов'язано з необхідністю забезпечити інформаційне наповнення стратегії розвитку суб'єкта господарювання поряд із технологіями оцінки його стану відповідно до комплексу контрольних процедур.

Мета статті - розширити методологічний інструментарій оцінки ризику в аудиті з розробкою алгоритму управління ризиком відповідно до завдань щодо забезпечення сталого розвитку сільських територій.

Методологія дослідження. Використано загальнонаукові й специфічні методи дослідження, зокрема: абстрагування, індукції та дедукції, порівняння - для вивчення організаційно-методологічних засад оцінки аудиторських ризиків; графічний - для вивчення моделей і стратегій розвитку оцінки ризиків в аудиті; аналізу та синтезу - в процесі виявлення можливостей методологічного інструментарію оцінки ризику в аудиті.

Виклад основних результатів дослідження. Діяльність кожного без винятку суб'єкта господарювання супроводжується ризиками, які по суті є вірогідністю відхилення очікуваного результату від фактичного, що виявляється у зниженні підприємницької активності та втраті запланованих вигід, які мали стати стимулом для подальшої діяльності. Ризик виступає наявною причиною, або сукупністю причин, які можуть викликати подію у майбутньому з певною ймовірністю та наслідками [1, с. 15].

Отже, ризик - це категорія, що виявляє себе не стільки в поточному часі, а в перспективі, що певним чином нівелює пункти стратегії розвитку, а звідси знижує гарантії досягнення стійких позицій.

Динаміка рівня ризику корелюється відповідно до комплексу заходів та інструментів, які застосовуються з метою управління цим явищем із розумінням неможливості його повного уникнення. Так, ризик постає як категорія, що одночасно характеризується очікуванням, невизначеністю та вибором, що перетворює згадане поняття на комплексне з погляду визначення методологічного інструментарію його оцінки.

Під час професійної діяльності аудитор приймає за аксіому наявність ризиків та по-

ряд із технологіями управління ризиками, визначеними в підприємстві, застосовує власний інструментарій, який дозволяє коригувати професійну думку, а отже, слугує орієнтиром у процесі формулювання висновків та рекомендацій. Як наслідок, аудиторський ризик постає не лише як ймовірність висловлення неефективних пропозицій, а також як пряма загроза фінансовій стабільності суб'єкта господарювання. Аудиторський ризик являє собою очікувану аудитором можливість висловлення неадекватної думки за результатами аудиту, що полягатиме у неврахуванні чи неналежному врахуванні існуючих в інформації відхилень або в їх хибній ідентифікації [2, с. 90].

Аудиторський ризик - цілком природне явище для аудиторської перевірки, оскільки його виникнення супроводжується невід'ємними обмеженнями, що входять до професійної діяльності аудитора.

1. Унікальність бізнес-екології суб'єкта господарювання - це чинник невизначеності для аудитора, оскільки неможливо стовідсотково оперувати інформацією про діяльність клієнта та мати беззаперечну впевненість у константі стійкості його діяльності, на що впливають внутрішні та зовнішні чинники, заплановані й непередбачувані події. Певним чином зменшити це обмеження можна шляхом залучення неструктурованої інформації з систем великих даних, що дозволить володіти ширшим спектром відомостей про бізнес-клієнта.

2. Умовний рівень абсолютної впевненості - при здійсненні професійної діяльності аудитор користується частиною методологічного інструментарію, що пояснюється обмеженням в часі, а отже, не може гарантувати уникнення інформаційної асиметрії та викривлень, які впливають на підсумкове професійне судження. Приймаючи рішення про застосування конкретних методів перевірки, аудитор відмовляється від інших методів, таким чином формуючи іншу модель перевірки з відповідно іншим результатом.

3. Суб'єктивно-реальний рівень професійних компетенцій - оперування методологічним інструментарієм здійснюється аудитором з певними професійними компетенціями, переконаннями та інтуїтивним баченням загальної картини перевірки, що індивідуалізує параметри впевненості, а отже, ризиків, які супроводжують процес перевірки.

Аудитор ще на стадії планування проводить процедури, пов'язані з оцінюванням

рівня аудиторського ризику [3, с. 486]. Зокрема, оцінює комплекс ризиків, які властиві безпосередньо його професійній діяльності, що є виявленням думки про достовірність тих тверджень, якими оперує фахівець на момент аудиторської перевірки з оцінкою обмежень, які виражаються в підсумковому висновку. Відповідно аудиторіві необхідно оцінити ризики суб'єкта господарювання, а також те, наскільки ефективно система управління визначає їх та управляє ними [4, с. 41]. Це встановлення граничної межі ризиків, які складають або параметр норми, або перевищення, що позначається на рівні інформаційного наповнення аудиторської перевірки та виявляється в додаткових процедурах, які мають оптимізувати обсяг релевантних даних.

Аудитор може здійснювати оцінку ризиків на двох рівнях: на стратегічному - стосовно ризиків досягнення стратегічної мети; на операційному - аналізуються наявні бізнес-ризиків та методи, які використовуються суб'єктом господарювання для управління ними [5, с. 229]. В аспекті сприяння досягненню сталого розвитку доцільно розширити рівні оцінки ризиків, враховуючи соціальний, економічний та екологічний вектор, що дозволить всебічно розглядати діяльність суб'єкта господарювання на предмет обмежень і перспектив з мінімізацією негативного впливу ризиків, як очікуваних обмежень та настання несприятливих ситуацій.

Погоджуємося з думкою, що від аудитора не очікується, що він зменшить аудиторський ризик до нуля, і він не може його зменшити, а отже, не може отримати абсолютну впевненість у тому, що фінансова звітність не містить суттєвого викривлення внаслідок шахрайства або помилки [6, с. 118]. Проте слід ширше розглядати завдання оцінки аудиторського ризику, певним чином зміщуючи акцент виключно фінансової звітності на всі аспекти діяльності об'єкта аудиторської перевірки, керуючись тими векторами, які визначають стратегію сталого розвитку. Зокрема, поряд із традиційними видами ризиків, які супроводжують аудиторську перевірку, виділяють інформаційний ризик, ризик недотримання вимог фінансового моніторингу, корупційний, фінансовий та юридичний ризиків [7, с. 242], ризик системи внутрішнього контролю, ризик системи бухгалтерського обліку, ризик зовнішнього контролю, ризик тестування, ризик використання аналітичних проце-

дур, ризик використання інформаційних технологій в процесі аудиту [8].

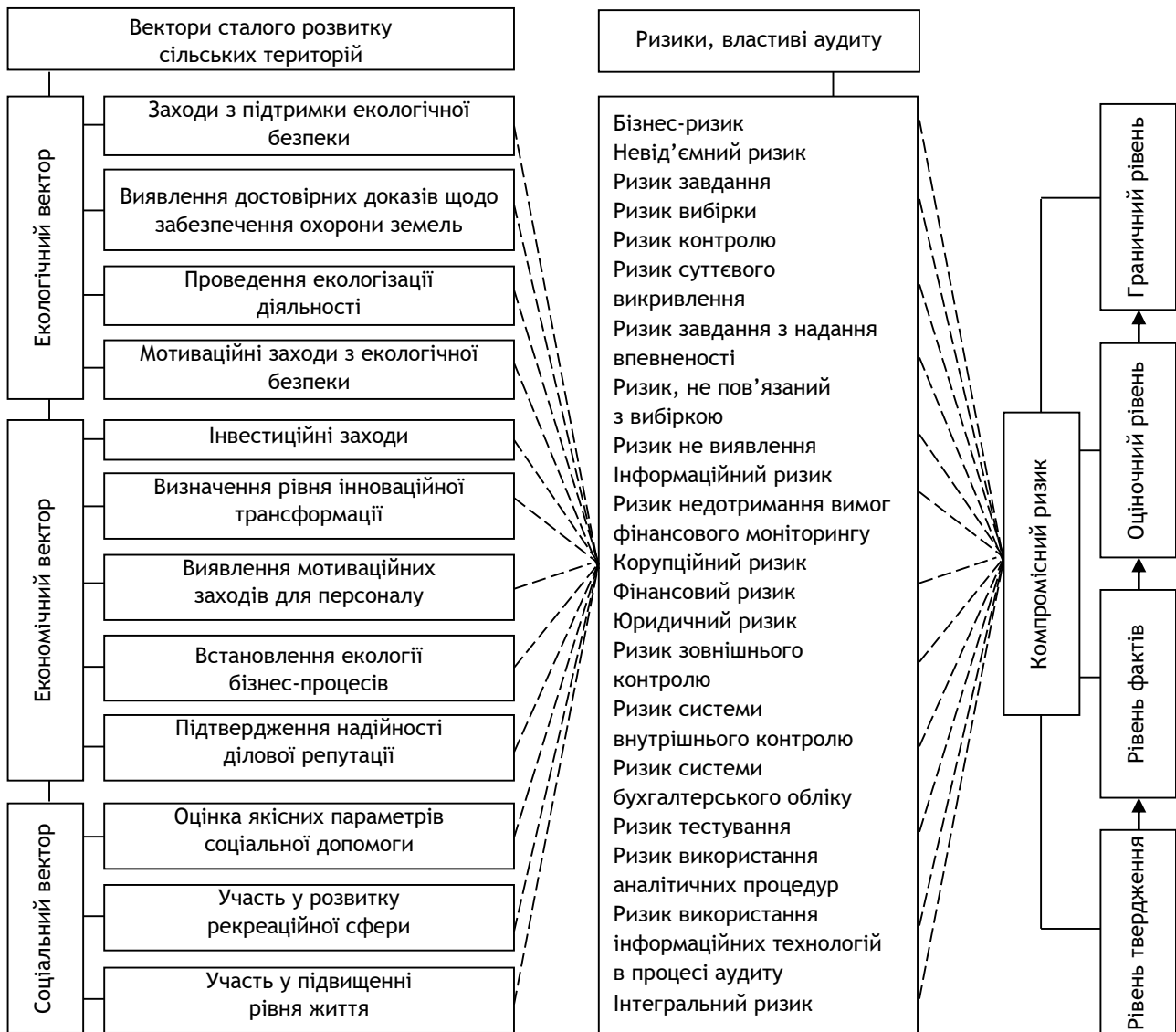
Види та комбінації ризиків, які використовуються для розрахунку аудиторського ризику, різні й кожна з пропозицій враховує різні аспекти аудиторської діяльності, ставлячи акцент на певному боці процедур контролю та консультування.

Вважаємо за доцільне визначити складову аудиторського ризику, яким передбачено готовність аудитора визнати ймовірність викривлення даних, які складають загальну інформаційну базу перевірки, включаючи структуровані та неструктуровані відомості, отримані з різних джерел, що сукупно позначається на кінцевому висновку та професійному судженні аудитора - компромісний ризик.

Виділення компромісного ризику означає наявність певних чинників, ситуацій та

явищ, які природні з точки зору впливу на професійне судження аудитора, що неможливо передбачити та прорахувати заздалегідь, проте вони не виявляють достатнього впливу на якість реалізації професійних компетенцій аудитора під час перевірки. Це прийняття відхилення від визначеного завдання в тих межах, які не суперечать кінцевій меті організації аудиторської перевірки - надання рекомендацій та подальший консалтинговий супровід.

Компромісний ризик простежується в параметрах забезпечення сталого розвитку сільських територій за векторами з проєкцією на традиційні ризики, властиві діяльності суб'єкта господарювання, що логічно виявляється в балансі інтересів кожної зі сторін аудиторської перевірки (рис.).

Схематична інтерпретація компромісного ризику відповідно до векторів розвитку сільських територій

Джерело: Розроблено автором на основі [6-11].

Виділення категорії компромісного ризику передбачає ряд заходів з управління ризиками в аудиті, що реалізується через процес комплексного впливу на ризик через коригування для досягнення такого значення ризику, яке буде поміркованим та прийнятним з точки зору виконання поставленого завдання. Це досягнення балансу між результатом та тими втратами, які

об'єктивно припустимі, зважаючи на неможливість повного уникнення ризиків.

Для компромісного ризику властиві чотири рівня управління, які сукупно характеризують механізм управління ризиком, зважаючи на первісно задані параметри об'єкта перевірки, що дозволяє сформулювати програму коригувальних заходів для отримання найбільш прийнятного результату (табл.).

Характеристика рівнів управління для компромісного ризику

Рівень	Характеристика	Параметр	Професійна впевненість
Рівень твердження	Попередня оцінка діяльності замовника, що здійснюється переважно на рівні тверджень об'єкта аудиту без глибинного критичного розгляду всіх аспектів. Виявлення та початковий аналіз чинників, які впливають на рівень ризику. Попередні висновки щодо екології бізнесу клієнта з оцінкою перспектив подальшої комунікації	Високий рівень ризику	Низький рівень впевненості аудитора та його готовності робити попередні висновки
Рівень фактів	Аудитор приймає факт наявності ризику на підставі підтвердження структурованими, слабоструктурованими та неструктурованими даними, керуючись відомостями зі звітності, офіційних публікацій та систем великих баз даних. Завдання аудитора полягає у виявленні комплексу чинників, які впливають на рівень компромісного ризику. Також аудитор має здійснити первісні коригування для оптимізації рівня ризику	Потенційний рівень ризику	Середній рівень впевненості аудитора, що змінюється відповідно до оперування додатковими відомостями, отриманими з різних джерел. Аудитор робить попередні висновки, передусім щодо стану управління ризиками без конкретних суджень
Оціночний рівень	Після попередніх процедур коригування аудитор встановлює рівень ризику, який характеризує його величину відповідно до тих відомостей, які були в розпорядженні аудитора. Також аудитор ранжує чинники, які вплинули на рівень ризику, щоб здійснити коригувальні заходи та знизити його рівень до максимально допустимого	Допустимий рівень ризику	Базовий рівень впевненості аудитора, що дозволяє йому робити висновки та формулювати рекомендації, що оцінюються як ефективні для виконання завдання
Граничний рівень	Для допустимого рівня ризику встановлюються межі шляхом коригувань. Це визначення граничного показника ризику, який приймає аудитор як базовий для подальшої роботи. Проводити додаткові коригування необов'язково - можна прийняти за базовий допустимий рівень ризику, якщо аудитор має впевненість в об'єктивності всіх даних, які підтверджують його рівень. Додаткові коригування необхідні, якщо визначається потреба в підвищенні деталізації чинників ризику, щоб максимально знизити ймовірні негативні наслідки та прийняти ефективніші рішення	Прийнятний рівень ризику	Високий рівень впевненості аудитора, оскільки значення допустимого ризику доведено до прийнятного рівня, що дозволяє оперувати більшим спектром відомостей при формуванні професійного судження

Джерело: Розроблено автором.

Відповідно до рівнів управління компромісним ризиком (див. табл.) аудитор може прийняти рішення щодо вибору стратегії уп-

равління - попередження або обмеження. Стратегія попередження передбачає виконання низки превентивних заходів, які ви-

значаються на підставі попередніх перевірок клієнта. Зазвичай така стратегія ефективна, якщо аудитор здійснює постійну консультаційну підтримку діяльності замовника. Стратегію обмеження слід застосовувати у випадку, коли визначений рівень ризику помірно високий та якщо існує можливість управління чинниками, які впливають на його розмір. Така стратегія може бути застосована на рівні фактів, що визначатиметься як найбільш ефективна коригуюча дія.

У межах означених стратегій аудитор може прийняти рішення щодо порядку формулювання професійного судження.

Якщо аудитор визначає точність, достовірність та правильність оцінок ризику, то може прийняти рішення на етапі зіставлення отриманих відомостей. У разі виникнення розбіжностей у відомостях та оцінках аудитор слід переглянути свої рішення та здійснити додаткові перехресні перевірки, що дозволить зробити висновок щодо остаточного джерела даних для проведення перевірки. У різних ситуаціях це може бути як структурована інформація, так і неструктуровані відомості, якщо останнім властивий характер інформації з великих баз даних. Якщо якісні параметри даних не дозволяють аудитору здійснити жодну зі стратегій, ставиться питання про припинення перевірки, якщо не буде належного інформаційного підкріплення попередніх тверджень, на підставі яких формулювалися попередні висновки щодо стану діяльності.

Методологічна трансформація аудиту на сільських територіях орієнтує на розширення методів оцінки ризику, що сприяє переходу на новий рівень інформаційного управління в межах аудиторської перевірки, ставлячи акцент на консалтинговій стороні аудиту, як інструмента досягнення мети забезпечення сталого розвитку.

1. Метод ризикових тверджень - відповідає першому рівню запропонованого компромісного ризику, що передбачає визначення тверджень, що можуть бути причиною ризиків шляхом порівняння структурованої та неструктурованої інформації. Цей метод слугує для оперативного визначення рівня достовірності первинної інформації, на підставі якої робляться попередні висновки щодо реального стану об'єкта аудиту.

2. Метод ризикової ієрархії - передбачає встановлення ієрархії ризиків відповідно до векторів сталого розвитку з ідентифікацією

та моніторингом проблемних місць, що дозволяє своєчасно реагувати на нерозвиненість діяльності в одному з векторів та упередити ймовірні втрати, пов'язані зі слідуванням концепції сталого розвитку.

3. Метод складання карти ризиків - це комплексний еквівалент дорожньої карти з тією різницею, що за картою ризиків відслідковуються зони, які найбільш уражені з токи зору негативного впливу чинників та які мають менший рівень імунітету щодо реакцій на настання непередбачених подій. Попереднє складання карти ризиків дозволяє орієнтуватися в чинниках впливу, різних стадіях виявлення ризиків, ієрархії ризиків, що сприяє поміркованості в рішеннях та більш реальній оцінці поточного і перспективного стану суб'єкта господарювання.

4. Метод пріоритету негативних наслідків - це метод оцінки «від зворотнього», тобто прийняття негативного явища як константи та відповідно побудова моделі реакції. Це найбільш оптимальний перехід до роботи з причинами, а не наслідками, що складає таке поняття як «мотивація до». Відповідно за негативними наслідками можна оцінити ризики та здійснити своєчасні дії з їх мінімізації.

5. Метод коригувальних оцінок - використання базових оцінок зі встановленням додаткових чинників, які можуть скоригувати попередні висновки. Це формування судження з відкритою думкою, що передбачає врахування додаткових ризиків, які непрямо пов'язані з діяльністю суб'єкта господарювання, проте можуть справити керівний вплив на кінцевий результат.

Висновки. Сукупність додаткових методів оцінки ризиків орієнтує на виконання комплексу процедур, які сприяють оперуванню розширеною інформацією, а отже, дозволяють забезпечити компроміс між обмеженнями і перспективами сталого розвитку й розробити рекомендації адаптивного характеру, враховуючи різні за впливом чинники, що не будуть критичними та обмежувальними в подальшій діяльності суб'єкта господарювання. Виділення категорії компромісного ризику орієнтує на збалансоване управління невід'ємними ризиками, що припустимо з погляду формування оптимальної моделі гармонізації очікуваних результатів та обмежень, що визначає новий рівень розвитку діяльності.

Список бібліографічних посилань

1. Бабина О. Є., Тарашевський М. М. Управління ризиками бізнесу: сутність, складові, рішення. *Економіка та держава*. 2017. № 7. С. 14-17.
2. Шерстюк О. Л. Трансформація моделі ризику аудиту в умовах перевірки інтегрованої звітності. *Економіка, управління та адміністрування*. 2020. № 1(91). С. 88-95.
3. Михалик М. В., Чубай В. М. Методи оцінювання рівня аудиторського ризику: особливості, переваги та недоліки. *Молодий вчений*. 2019. № 1 (65). С. 486-492.
4. Дорош Н. І. Оцінювання ризиків при проведенні аудиту. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2017. № 4. С. 40-47.
5. Карпенко Є. А., Кулик В. А. Аудит бізнес-ризиків: переваги, недоліки та можливості застосування в Україні. *Науковий вісник Херсонського державного університету*. 2019. Вип. 33. С. 225-230.
6. Фабіянська В. Ю. Аудиторський ризик: сутність, методика оцінки та шляхи зниження. *Вісник Хмельницького національного університету. Економічні науки*. № 1. 2020. С. 110-121.
7. Шульга С. Методичні аспекти оцінки ризиків при наданні аудиторських послуг. *Науковий вісник ОНЕУ*. 2019. № 5 (268). С. 233-256.
8. Голуб Л. О. Оцінка аудиторського ризику та тестування засобів контролю фінансової діяльності підприємства. *Наукові праці Міжрегіональної академії управління персоналом*. 2014. № 42(3). С. 207-214.
9. Міжнародні стандарти контролю якості, аудиту, огляду, іншого надання впевненості та супутніх послуг. Ч. I: Вид. 2016-2017 рр. ; пер. з англ. О. Л. Ольховікова, М. К. Шульман. Київ : Аудиторська палата України, 2017. 1142 с.
10. Кулик Р. Р., Новак Ю. Р. Методологічні аспекти оцінки ризику в аудиті. *Економічний аналіз*. 2018. № 1. Т. 28. С. 142-147.
11. Остапенко Ю. П. Оцінка ризиків бізнесу та аудиторського ризику в процесі перевірки витрат судноплавних компаній. *Облік і фінанси*. 2013. № 3(61). С. 99-106.
12. Мельничук Б. В. Розвиток аудиторського обслуговування аграрного сектору України. *Облік і фінанси АПК*. 2011. № 2. С. 69-72.

References

1. Babyna, O.Ye. & Tarashevskiy, M.M. (2017). Upravlinnia ryzykamy biznesu: sutnist, skladovi, rishennia [Business risk management: essence, components, decisions]. *Ekonomika ta derzhava*, 7, pp. 14-17 [In Ukrainian].
2. Sherstiuk, O.L. (2020). Transformatsiia modeli ryzyku audytu v umovakh perevirky intehrovanoi zvitnosti [Transformation of the audit risk model in the context of integrated reporting]. *Ekonomika, upravlinnia ta administruvannia*, 1(91), pp. 88-95 [In Ukrainian].
3. Mykhalyk, M.V. & Chubai, V.M. (2019). Metody otsiniuvannia rivnia audytorskoho ryzyku: osoblyvosti, perevahy ta nedoliky [Methods for assessing the level of audit risk: features, advantages and disadvantages]. *Molodyi vchenyi*, 1(65), pp. 486-492 [In Ukrainian].
4. Dorosh, N.I. (2017). Otsiniuvannia ryzykiv pry provedenni audytu [Risk assessment during the audit]. *Naukovyi Visnyk Natsionalnoi akademii statystyky, obliku ta audytu*, 4, pp. 40-47 [In Ukrainian].
5. Karpenko, Ye.A. & Kulyk, V.A. Audyt biznes-ryzykiv: perevahy, nedoliky ta mozhlyvosti zastosuvannia v Ukraini [Business risk audit: advantages, disadvantages and possibilities of application in Ukraine]. *Naukovyi visnyk Khersonskoho derzhavnogo universytetu*, 33, pp. 225-230 [In Ukrainian].
6. Fabiianska, V.Yu. (2020). Audytorskyi ryzyk: sutnist, metodyka otsinky ta shliakhy znyzhennia [Audit risk: essence, assessment methods and ways to reduce]. *Visnyk Khmelnytskoho natsionalnogo universytetu. Ekonomichni nauky*, 1, pp. 110-121 [In Ukrainian].
7. Shulha, S. (2019). Metodychni aspekty otsinky ryzykiv pry nadanni audytorskykh posluh [Methodological aspects of risk assessment in the provision of audit services]. *Naukovyi visnyk ONEU*, 5(268), pp. 233-256 [In Ukrainian].
8. Holub, L.O. (2014). Otsinka audytorskoho ryzyku ta testuvannia zasobiv kontroliu finansovoi diialnosti pidpriemstva [Assessment of audit risk and testing of means of control of financial activity of the enterprise]. *Naukovi pratsi MAUP*, 42(3), pp. 207-214 [In Ukrainian].
9. Audytorska palata Ukrainy (2017). Mizhnarodni standarty kontroliu yakosti, audytu, ohliadu, inshoho nadannia vpevnenosti ta sputnykh posluh. Chastyna I [International standards for quality control, auditing, inspection, other assurance and related services. Part I]. Kyiv [In Ukrainian].
10. Kulyk, R.R. & Novak, Yu.R. (2018). Metodolohichni aspekty otsinky ryzyku v audyiti [Methodological aspects of risk assessment in audit]. *Ekonomichniy analiz*, 1, vol. 28, pp. 142-147 [In Ukrainian].
11. Ostapenko, Yu.P. (2013). Otsinka ryzykiv biznesu ta audytorskoho ryzyku v protsesi perevirky vytrat sudnoplavnykh kompanii [Business and Auditing Risk Assessment during Shipping Company Costs Audit]. *Oblik i finansy*, 3(61), pp. 99-106 [In Ukrainian].
12. Melnychuk, B.V. (2011). Rozvytok audytorskoho obsluhovuvannia ahrarnoho sektoru Ukrainy [Development of audit services for the agricultural sector of Ukraine]. *Oblik i finansy APK*, 2, pp. 69-72 [In Ukrainian].

Melnyk K. P. Structural transformations of methodological tools for risk assessment in audit

The purpose of the article is to expand the methodological tools for assessing risk in audit by developing a risk management algorithm in accordance with the tasks of ensuring sustainable development of rural areas.

Research methods. The author used general scientific and specific research methods, in particular: abstraction, induction and deduction, comparison - to study the organizational and methodological foundations for assessing audit risks; graphic - to study models and strategies for the development of risk assessment in audit; analysis and synthesis - in the process of identifying opportunities for expanding the methodological tools for risk assessment in audit.

Research results. The inherent limitations that are included in the professional activity of the auditor and affect on the level of audit risk have been determined. The types and combinations of risks that are used to calculate audit risk were considered, focusing on a certain aspect of control and consulting procedures.

Scientific novelty. A compromise risk as separate category has been proposed, which consists in the auditor's readiness to recognize the likelihood of misstatement of the data that make up the general information base of the audit, including structured and unstructured data obtained from various sources, which together affects the final and professional judgment of the auditor. The author schematically presents the interpretation of compromise risk in accordance with the vectors of rural development. Four levels of compromise risk management have been identified, which collectively characterize the mechanism of its management, in view of the initially specified parameters of the object of auditing, which makes it possible to form a program of corrective measures to obtain the most acceptable result.

Practical significance. The results of this study are not only important theoretically, but also contributes to the transition to a new level of information management within the audit, focusing on the consulting side of the audit as a tool to achieve the goal of ensuring sustainable development. Tabl.: 1. Figs.: 1. Refs.:12.

Keywords: audit; risks; methodological tools; assessment; rural areas.

Melnyk Kateryna Petrivna - candidate of economic sciences, associate professor (docent), competitor for doctoral degree of the department of accounting and taxation, National Scientific Centre "Institute of Agrarian Economics" (10a, Heroiv Oborony St., office 1, Kyiv, 03127)

E-mail: pristypakatia@ukr.net

ORCID iD <http://orcid.org/0000-0001-9167-5801>

Мельник К. П. Структурные трансформации методологического инструментария оценки рисков в аудите

Цель статьи - расширить методологический инструментарий оценки риска в аудите с разработкой алгоритма управления риском в соответствии с задачами по обеспечению устойчивого развития сельских территорий.

Методика исследования. Используются общенаучные и специфические методы исследования, в частности: абстрагирования, индукции и дедукции, сравнения - для изучения организационно-методологических основ оценки аудиторских рисков; графический - для изучения моделей и стратегий развития оценки рисков в аудите; анализа и синтеза - в процессе выявления возможностей расширения методологического инструментария оценки риска в аудите.

Результаты исследования. Определены неотъемлемые ограничения, которые входят в профессиональную деятельность аудитора и влияют на уровень аудиторского риска. Рассмотрены виды и комбинации рисков, которые используются для расчета аудиторского риска, ставя акцент на определенном аспекте процедур контроля и консультирования.

Элементы научной новизны. Предложена категория компромиссного риска, что заключается в готовности аудитора признать вероятность искажения данных, которые составляют общую информационную базу проверки, включая структурированные и неструктурированные сведения, полученные из разных источников, что в совокупности сказывается на конечном итоге и профессиональном суждении аудитора. Определены четыре уровня управления компромиссным риском, которые совокупно характеризуют механизм его управления, ввиду изначально заданных параметров объекта проверки, что позволяет сформировать программу корректирующих мероприятий для получения наиболее приемлемого результата.

Практическая значимость. Расширен перечень методов оценки риска, что способствует переходу на новый уровень информационного управления в пределах аудиторской проверки, акцентируя внимание на консалтинговой стороне аудита, как инструменте достижения цели обеспечения устойчивого развития. Табл.: 1. Илл.: 1. Библиогр.: 12.

Ключевые слова: аудит; риски; методологический инструментарий; оценка; сельские территории.

Мельник Екатерина Петровна - кандидат экономических наук, доцент, докторант отдела учёта и налогообложения, Национальный научный центр «Институт аграрной экономики» (03127, г. Киев, ул. Героев Обороны, 10А, офис 1)

E-mail: pristypakatia@ukr.net

ORCID iD <http://orcid.org/0000-0001-9167-5801>

Стаття надійшла до редакції 21.11.2020 р.

Фахове рецензування: 29.11.2020 р.

Бібліографічний опис для цитування:

Мельник К. П. Структурні трансформації методологічного інструментарію оцінки ризиків в аудиті. *Економіка АПК*. 2020. № 12. С. 37 – 44. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202012037>

Melnyk, K.P. (2020). Strukturni transformatsii metodolohichnoho instrumentariiu otsinky ryzykiv v audyti [Structural transformations of methodological tools for risk assessment in audit]. *Ekonomika APK*, 12, pp. 37 – 44 [In Ukrainian]. <https://doi.org/10.32317/2221-1055.202012037>

* * *